

Silvicultori în slujba Marii Uniri

C. Straton

Una dintre cele mai interesante și mai necesare cărți consacrate centenarului Marii Uniri este cea consacrată de patriotul și publicistul cernăuțean, regretatul meu prieten Dumitru Covalciuc (2 ianuarie 1947, Oprișeni, raionul Hliboca, Ucraina - 23 decembrie 2017, Iași, România) unirii Bucovinei cu Țara. "Membrii Consiliului Național Român din Bucovina ales la Adunarea Constituantă din 27 octombrie 1918" (Editura Druk Art Cernăuți, 2017) cuprinde – rod al unui efort de documentare remarcabil – biografiile și destinele ulterioare (uneori tragice) ale vrednicilor bărbați care au decis, reuniți în acea zi de toamnă a anului de cumpănă 1918 în sala "Armonia" a Palatului Național, soarta provinciei de nord, răpită prin mită și înșelăciune Moldovei în anul 1774. Alexe Procopovici (1884, Cernăuți – 1946, Cluj), filolog, profesor universitar, membru corespondent al Academiei Române, ales în Consiliul Național Român din Bucovina, avea să scrie: "Unirea Bucovinei, vor învăța nepoții și strănepoții noștri, hotărâtă și înfăptuită de Constituanta din 27 octombrie, a fost realizată de fapt prin intrarea armatei în capitala ei în ziua de 11 noiembrie, desăvârșită de Congresul General din 28 noiembrie 1918 și și-a găsit consacarea internațională în tratatul de la Versailles. Exact și foarte adevărat. Cine însă va răsfoi și documentele vremii, își va da seama în același timp de cât zbucium, câte dibuiri, cât avânt, cât răsunset din învălmășeala vremii se cuprinde și în această Unire a Bucovinei, care nu se găsește la sfârșitul, ci doară la începutul

unei mari renașteri a neamului, care își mai așteaptă și vestitorul și înfăptuitorul". Acest memorabil citat a fost ales de Dumitru Covalciuc ca epilog al memorabilei sale cărți consacrate prezentării biografiei membrilor Consiliului Național Român din Bucovina. Între portretele celor 50 de persoane alese în C.N.R. (ulterior, Consiliul se va completa cu noi membri, din rândurile bucovinenilor refugiați în Vechiul Regat) se regăsesc și cele ale unor ingineri silvici, având – fiecare în parte și toți împreună - o contribuție marcantă la realizarea marelui vis al Unirii. Să îi cunoaștem azi, după un veac, ca un modest omagiu adus memoriei și luptei lor.

Gheorghe Sârbu (1872 – 1934, Cernăuți), inginer silvic, om politic

Absolvent al Academiei de Silvicultură din Viena, a ocupat în Cernăuți postul de director general al Fondului Bisericesc din Bucovina. Activitatea politică și-a început-o în 1908, când a participat la adunarea de fondare a Partidului Creștin-Social Român. A făcut parte din conducerea acestui partid. În 1911 a devenit candidatul oficial al Partidului Național Român pentru alegerile în Parlamentul de la Viena.

A candidat în circumscripția electorală Câmpulung și, obținând 3.143 de voturi, a devenit Deputat în Dieta Bucovinei și în Parlamentul Imperial. A luat parte la 21 octombrie 1918 la consfătuirea reprezentanților Bucovinei și Transilvaniei ce a avut loc în hotelul

„Rezidenz” din capitala Austriei, unde, fiind pus în discuție manifestul împăratului Carol, prin care dădea popoarelor din Imperiul Austro-Ungar dreptul de a se constitui în state naționale, s-a hotărât că era timpul oportun ca toate provinciile locuite de români să se unească în cadrul unui singur stat național. După acea consfătuire s-a întors la Cernăuți și l-a informat pe Iancu Flondor că la Viena a fost constituit Consiliul Național Român care milita pentru crearea, prin unirea Bucovinei, Basarabiei și Transilvaniei cu România, a statului național român unitar.

Unionist înflăcărat, inginerul Sârbu l-a sprijinit eficient pe Iancu Flondor în acțiunile ce convergeau spre realizarea idealului suprem al românilor bucovineni – unirea cu Patria-Mamă. S-a aflat la 27 octombrie 1918 printre numeroșii participanți la adunarea publică de la Cernăuți, care s-a declarat, în puterea suveranității naționale, Constituanta Bucovinei și care a hotărât unirea Bucovinei cu celelalte provincii românești într-un stat național independent. Chiar în timpul adunării participanții la ea i-au delegat pe Iancu Flondor și pe Gheorghe Sârbu să aducă la cunoștința președintelui Țării Bucovinei hotărârea Constituantei și să-l determine, în virtutea dreptului istoric, să predea românilor puterea de guvernământ. Conteul Ezdorf s-a eschivat, declarând că în această privință încă nu avea dispoziții de la Viena, iar cei doi delegați s-au întors în sala „Armonia” din Palatul Național, unde după respectiva pauză, a fost format din 50 de persoane, Consiliul Național Român al Bucovinei. Pe lista membrilor CNR, Gheorghe Sârbu a fost trecut sub nr. 37. A fost inclus și în componența biroului executiv al Consiliului Național Român. A fost trimisul lui Iancu Flondor la Suceava pentru a lua contact cu armata română aflată la Burdujeni.

În guvernul Bucovinei constituit în ziua de 12 noiembrie 1918 inginerul Sârbu a obținut funcția de secretar de stat pentru agricultură. Acest resort, care și-a început activitatea, ca și întregul guvern, în fostul palat al Dietei Bucovinei, avea câteva secții și anume: păduri-

le, domeniile și minele Fondului Bisericesc, pădurile statului, pădurile comunale și poliția silvică; agricultura, viticultura, însoțirile economice și agricole, învățământul agricol; rectificarea agricolă; biroul tehnic-cultural; secția pentru pluguri-motoare; afacerile veterinare; departamentul pentru contabilitate. În fruntea acestui secretariat, inginerul Gheorghe Sârbu s-a aflat până în aprilie 1919, când Ion Nistor l-a înlocuit cu Filaret Dobos. S-a aflat, alături de alți 73 de membri ai Consiliului Național Român, la Congresul General al Bucovinei și și-a dat cu însuflețire votul pentru Unirea Bucovinei cu România.

A rămas un adept constant al lui Iancu Flondor și după Unirea Bucovinei cu România nu s-a mai lansat în activități cu caracter politic. A fost în continuare funcționar în cadrul Fondului Bisericesc. În perioada interbelică a fost un membru activ al Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina. La adunarea din 12 mai 1929 a SCLRB a fost desemnat ca președinte al „comisiei revizuitoare” a acestei societăți. A fost autorul câtorva publicații, unele fiind scrise în limba germană, principala fiind „Reflexiuni asupra Administrației Fondului Bisericesc Ortodox Român din Bucovina în trecut și în prezent”, pe care a tipărit-o la Cernăuți în 1931. A fost căsătorit cu Eugenia Talpalar din Pătrăuții de Jos și a decedat în Cernăuți în vârstă de 62 de ani.

Aurel Țurcan (6.05.1876 - Cajvana, districtul Suceava - 13.10.1939 - Cernăuți), inginer silvic, om politic

Școala primară n-a putut s-o urmeze în localitatea locală, deoarece în Cajvana ea a fost deschisă abia la 1 noiembrie 1899. După absolvirea, în 1895, a Gimnaziului Superior de Stat din Rădăuți, pleacă la Viena și se înscrie la Academia de Silvicultură. În capitala Austriei devine membru al „României June” și în perioada 1897-1899 este președinte al acestei societăți studențești. Întors în Bucovina cu diploma de inginer silvic, este angajat la Fondul Bisericesc, în conformitate cu specialitatea

obținută.

Carierea politică și-o începe în 1908, când devine membru al Partidului Creștin-Social Român. În 1909 este ales deputat în Dieta Bucovinei. Va face parte din Comitetul Țării și va fi vicemareșal al Dietei. În octombrie-noiembrie 1918 este membru al Consiliului Național Român. Și în calitatea sa de membru CNR este invitat în noaptea de 3 noiembrie 1918 de către contele Etdorf, ultimul guvernator austriac al Bucovinei, pentru a i se comunica un fapt alarmant: situația în Cernăuți și în întreaga provincie se agravase în rezultatul prezenței trupelor neregulate ucrainene, care se dedaseră la acțiuni anarhice și la jaful populației. Părerea guvernatorului era că spiritele puteau fi liniștite și dorea să afle în care fel se pregătea Consiliul Național Român să restabilească ordinea și siguranța publică. Inginerul a declarat, însă, că nu putea să răspundă la acea întrebare fără acordul președintelui Consiliului Național. Mijlocește în dimineața zilei de 4 noiembrie o întâlnire a contelui Etdorf cu Iancu Flondor în casa baronului Alexandru Hurmuzachi. În timpul întrevederii Etdorf declară că este gata să se retragă din funcție și că crede că ordinea și siguranța publică va fi capabil s-o restabilească un guvern compus din reprezentanții românilor și ai ucrainenilor. Răspunsul lui Flondor, dat lui Etdorf în prezența lui Aurel Țurcan, baronului Hurmuzachi și a baronului Stârcea, este că, în calitate de președinte al Consiliului Național Român, nu se va abate de la hotărârile luate de către Adunarea Constituantă din 27 octombrie 1918.

Aurel Țurcan face parte din guvernul Bucovinei ales de Consiliul Național Român la ședința sa din 12 noiembrie 1918, încredințându-i-se funcția de secretar pentru lucrările publice. După unirea Bucovinei cu România este director general al Fondului Bisericesc al Bucovinei și președinte al consiliului de administrație al Societății Anonime pentru Exploatarea Lemnului „Bucovina”. Este ales deputat în Parlamentul României Mari în două legislaturi. În timpul în care și-a desfășurat

activitatea profesională a fost membru al Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina și membru sprijinitor al Societății Academice „Junimea”. Avea 69 de ani când s-a stins din viață.

Dimitrie Țurcan (1878 - Cajvana, districtul Suceava - ?), inginer silvic

Este fratele mai mic al inginerului Aurel Țurcan și ginerele lui Dionisie cavalier de Bejan. A făcut studii secundare, ca și fratele său, la Gimnaziul Superior de Stat din Rădăuți. Examenul de maturitate l-a susținut în 1898. După absolvirea gimnaziului a plecat la Viena și s-a înscris la Academia de Silvicultură. A fost inginer silvic în Cernăuți. S-a aflat printre membrii activi ai Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, iar în perioada 1905-1907 – printre membrii sprijinitori ai Societății Academice „Junimea”.

Nutrind profunde sentimente patriotice, a aderat în toamna anului 1918 la forțele unioniste românești din Bucovina. S-a aflat printre participanții la Adunarea Națională din 27 octombrie, proclamată Constituanta Bucovinei, și la ea a fost ales în Consiliul Național Român. În această calitate a participat, ca delegat, la Congresul General al Bucovinei, care s-a ținut în ziua de 28 noiembrie 1918 în Palatul Mitropolitan din Cernăuți și care a votat Unirea Bucovinei cu Regatul României.

Abstract. Forest engineers devoted to Great Union

One of the most interesting and most important books dedicated to the centenary of the Great Union is the one of the Cernăuțian patriot and publicist Dumitru Covalciuc. In the book „Members of the Romanian National Council from Bucovina elected at the Constituent Assembly of October 27, 1918” are presented biographies of the members of the Romanian National Council from Bucovina. Between the portraits of the 50 persons chosen in RNC there are also those of forest engineers (Sârbu Gheorghe, Țurcan Aurel, Țurcan Dimitrie), having each - and all together - a major contribution to the realization of the big dream - the Union.

Authors. Cezar Straton (cezarsatron@yahoo.com) – National Forest Department, Suceava Forest Directorate, 1st May no. 6 Av., 720224 Suceava.